

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ABDULGAFUR BATMAZ / TÜRKİYE

(Başvuru No.44023/09)

KARAR

STRAZBURG

24 Mayıs 2016

İşbu karar Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

Abdulgafur Batmaz / Türkiye davasında,

Başkan

Julia Laffranque,

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 3 Mayıs 2016 tarihinde gerçekleştirdiği müzakereler neticesinde, anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, bu devletin vatandaşı olan Abdulgafur Batmaz'ın ("başvuran"), 15 Haziran 2009 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu (44023/09 No.lu) başvuru bulunmaktadır.

2. Adli yardım hizmetinden yararlanan başvuran, Diyarbakır Barosu'na bağlı Avukat M. Özbekli tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuran Sözleşme'nin 3. maddesini ve 6. maddesinin 1. fıkrasını ve 3. fıkrasının c) bendini ileri sürmektedir.

4. Başvuru, 8 Nisan 2013 tarihinde Hükümete tebliğ edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuran 1973 yılında doğmuştur. Başvuran, başvuru yapıldığı sırada Diyarbakır Cezaevinde tutuklu bulunmaktaydı.

6. Başvuran 12 Eylül 1994 tarihinde yasadışı Hizbullah örgütüne yardım ve yataklıktan tutuklanmış ve gözaltına alınmıştır. Başvuran yakalandığı sırada polis, başvuranın aracında iki silah ele geçirmiştir.

7. Diyarbakır Devlet Hastanesi Acil Servisi tarafından 17 Eylül 1994 tarihinde düzenlenen sağlık raporunda, başvurana yapılan fizik muayenesi sonucunda başvuranın sağ kolunun ön kısmında ödem ve hafif hiperemi saptanmıştır. Çekilen kol röntgeninde kırık olmadığı anlaşılmaktadır. Raporda, başvuranda yumuşak doku zedelenmesi olduğu belirtilmektedir. Başvurayı muayene eden doktor, başvuranın 19 Eylül 1994 tarihinde hastanenin ortopedi servisi tarafından da muayene edilmesini talep etmiştir.

8. Dosyada, 19 Eylül 1994 tarihli sağlık muayenesine ilişkin sağlık raporu bulunmamaktadır.

9. Diyarbakır Cumhuriyet savcısı 22 Eylül 1999 tarihinde başvuran eşliğinde olay anının yeniden canlandırması işlemini gerçekleştirmiştir. Başvurana müdafî eşlik etmemiştir.

10. Başvuranın 28 Eylül 1994 tarihinde, müdafî hazır bulunmaksızın polis tarafından ifadesi alınmıştır.

11. Diyarbakır Devlet Hastanesi nöbetçi doktoru tarafından başvuran dâhil, 28 kişi adına 4 Ekim 1994 tarihinde düzenlenen sağlık raporunda muayene edilen kişiler üzerinde darp ve cebir izi olmadığını göstermektedir.

12. Başvuran yine müdafî hazır bulunmaksızın, 4 Ekim 1994 tarihinde Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimi tarafından dinlenmiştir. Başvuran hakkındaki suçlamaları reddetmiştir. Başvuran Hizbullah örgütü adına silahlı herhangi bir eylem yapmadığını belirtmiştir. Başvuran, gözaltı sırasında verdiği ifadelerin baskı altında alındığını beyan etmiştir. Aynı gün başvuran tutuklanmıştır.

13. Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı, 24 Ekim 1994 tarihinde, başvuran dâhil yirmi sekiz kişi hakkında silahlı

yasadışı örgüte üye olmak ve Devletin anayasal düzenini bozmak suçlarını işledikleri iddiasıyla ceza davası açmıştır.

14. Başvuran tarafından verilen bilgilere göre, başvuranın, gözaltı sırasında maruz kaldığı kötü muamele iddialarına ilişkin belirtilmeyen bir tarihte yaptığı şikâyetin ardından Cumhuriyet Savcısı, 24 Ekim 1995 tarihinde kovuşturmayaya yer olmadığına karar vermiştir. Yine başvuranın ifadelerine göre başvuran bu karara karşı yetkili bir ağır ceza mahkemesi önünde itirazda bulunmamıştır.

15. Başvuranın, avukatı aracılığıyla açtığı dava ise, biri askeri hâkim olmak üzere üç hâkimden oluşan Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi (“Devlet Güvenlik Mahkemesi”) tarafından kabul edilmiştir.

16. Devlet Güvenlik Mahkemesi 18 Kasım 1994 tarihli duruşmada başvuranı dinlemiştir. Başvuran hakkındaki suçlamaları reddetmiştir. Başvuran, dava dosyasındaki sağlık raporlarına atıfta bulunarak gözaltındayken maruz kaldığı kötü muameleler nedeniyle kolunun sakat kaldığını beyan etmektedir.

17. Devlet Güvenlik Mahkemesi 17 Mart 1995 tarihli duruşmada, başvuranın sağlık muayenesine ilişkin talebi hakkında henüz yanıt almadığını kaydetmiştir.

18. Diyarbakır Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen 9 Kasım 1995 tarihli sağlık raporunda başvuranın sol kolunda % 80 oranında güç kaybı olduğu belirtilmektedir.

19. Devlet Güvenlik Mahkemesi 26 Ocak 1996 tarihli duruşmada başvuranın kötü muamele iddialarını dikkate almış ve başvurana bu bağlamda Cumhuriyet savcısına şikâyette bulunmasını talep etmiştir.

20. Devlet Güvenlik Mahkemesi 15 Kasım 1996 tarihli duruşmada sanık, S.D. ve M.H.B.yi dinlemiştir.

21. Cumhuriyet savcısı 26 Aralık 1996 tarihli duruşmada esas hakkındaki mütalaasını sunmuştur. Cumhuriyet savcısı, başvuran gözaltındayken elde ettiği delil unsurlarına dayanarak başvuranın ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasıyla cezalandırılmasını talep etmiştir.

22. Devlet Güvenlik Mahkemesi 16 Kasım ve 30 Aralık 1997 tarihli duruşmalarda tanık, A.Ö., M.E.C., A.E., K.A., A.Y. ve A.G.nin duruşmaya

katılmadıklarını gözlemlemiş ve sanıkların bir sonraki celseye zorla getirilmelerini talep etmiştir.

23. Başvuranın avukatının katıldığı 5 Mart 1998 tarihli duruşmada tanık A.Y. Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından dinlenmiştir.

24. Devlet Güvenlik Mahkemesi 3 Aralık 1998 tarihli duruşmada A.Ö. ile isim ve soy isimlerinin aynı olduğunu açıklayan tanık A.Ö.yü dinlemiştir. Söz konusu tanık, sanıkları suçlayıcı beyanda bulunmadığını ve de sanıkları tanımadığını belirtmiştir.

25. 22 Haziran 1999 tarih ve 4390 sayılı Kanun ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapan askeri hâkim ve savcılarının görevlerine son verilmiştir. 18 Haziran 1999 tarihinde Anayasa'nın 143. maddesinin değiştirilmesinin ardından Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde görev yapan askeri hâkim yerine sivil hâkim getirilmiştir.

26. Devlet Güvenlik Mahkemesi 3 Mayıs 2001, 17 Nisan 2003 ve 5 Ağustos 2003 tarihli duruşmalarda sırasıyla tanık, C.T., H.F., M.E.C., A.A., R.A., A.G., C.Y., H.O., M.L. ve S.A.yı dinlemiştir.

27. 30 Haziran 2004 tarih ve 5190 sayılı Kanunla Devlet Güvenlik Mahkemeleri tamamen kaldırılmıştır. Böylelikle dosya Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmiştir.

28. Başvuran 1 Aralık 2006 tarihli duruşmada, gözaltı sırasında verdiği ifadenin maruz kaldığı kötü muamelelerin ardından alındığını yinelemiştir. Başvuran, ifadesinin dosyaya konulmaması gerektiğini savunmuştur.

29. Avukatı tarafından temsil edilen başvuran, 26 Ocak 2007 tarihinde Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesine sunulan savunmasında isnat edilen fiilleri ve suçlamaları reddetmiştir. Başvuran özellikle gözaltı sırasında, polisin kötü muamelelerine maruz kaldığını; maruz kaldığı kötü muameleler nedeniyle kolunu kullanamadığını ve kolunun artık sakat kaldığını ileri sürmüştür. Başvuran, Adli Tıp Kurumunun düzenlediği sağlık raporlarını Ağır Ceza Mahkemesine sunmuştur. Başvuran tedavi edilmek için acil servise götürülmüş ancak nöbetçi doktorunda belirttiği gibi ortopedi bölümüne götürülmemiştir. Başvuran, kendisini gözaltı sırasında sorgulayan polis memurlarının artık kötü muamele uygulamadığına dair iddiaları kabul etmiştir. Başvuran ifade tutanağını gözleri kapalıyken imzalamıştır. Öte

yandan başvuran, gözaltı sırasında, avukatı hazır bulunmamasına rağmen polisin olay anının canlandırılması işlemini gerçekleştirdiğini açıklamıştır. Başvuran Cumhuriyet savcısının hazırladığı iddianamenin, salt gözaltı sırasında elde edilen delil unsurlarına dayandığını ileri sürmektedir. Son olarak, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca başvuran, avukatı hazır bulunmaksızın gözaltında sırasında baskı altında elde edilen ve daha sonraki yargılamalarda onaylamadığı delil unsurlarının hükme esas alınmaması gerektiğini ileri sürmüştür.

30. Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi 26 Şubat 2007 tarihli kararında özellikle başvuranın gözaltı sırasında verdiği ifadelere dayanarak başvurunu Anayasal düzeni bozmak suçundan ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına mahkûm etmiştir. Kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak Ağır Ceza Mahkemesi, başvurudan talep ettiği sağlık raporunu, başvuranın gözaltından çıktıktan on dört ay sonra, yani 9 Kasım 1995 tarihinde aldığını ve 9 Kasım 1995 tarihli söz konusu raporun 4 Ekim 1994 tarihinde gözaltından çıktıktan sonra verilen sağlık raporuna göre farklı olduğunu kaydetmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, yargılama esnasında Diyarbakır Cumhuriyet savcısından başvuranın iddiaları hakkında soruşturma yürütmesini istemiştir. Cumhuriyet savcısı 24 Ekim 1995 tarihinde yeterli delil unsuru elde etme imkânı bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın gözaltıyken baskı altında ifade verdiğiine dair beyanlarını çürütmek için 4 Ekim 1994 tarihli sağlık raporu ve 24 Ekim 1995 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair kararı birlikte değerlendirmiştir.

31. Başvuran temyiz yoluna başvurmuştur. Başvuran, Yargıtay'a 20 Haziran 2007 ve 25 Şubat 2009 tarihlerinde iki kez ek savunma dilekçesi sunmuştur. Başvuran, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi önünde 26 Ocak 2007 tarihinde sunduğu savunmada daha önce ileri sürdüğü araçları yineleyerek, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinin dayandığı delil unsurlarının, baskı altında verdiği ifadeden ve diğer sanıkların ifadelerinden oluştuğunu iddia etmektedir. Başvuran, kendisinin ve diğer sanıkların söz konusu ifadelere daha sonra özgürlükler hâkimi, Devlet Güvenlik

Mahkemesi ve Ağır Ceza Mahkemesi önünde itiraz ettiklerini belirtmiştir. Başvuran, 23 Ocak 1995 tarihli duruşmada Devlet Güvenlik Mahkemesine sunduğu birçok sağlık raporunu savunmasına eklemiştir. Ayrıca Yargıtay'ın yerleşik içtihadını hatırlatarak başvuran, olayların meydana geldiği dönemde Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca yasak sorgu yöntemleriyle elde edilen ifadelerinin dosyaya konulmaması gerektiğini savunmuştur.

32. Yargıtay, düzenlenen duruşmanın ardından, 29 Nisan 2009 tarihli kararıyla temyiz başvurusunu reddetmiş ve 26 Şubat 2007 tarihli Ağır Ceza Mahkemesi kararını onamıştır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

33. Olay tarihinde yürürlükte olan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun (No.1412) somut olayla ilgili hükümlerinde yani, 135, 136 ve 138. maddelerinde, tüm sanık veya şüphelilerin gözaltına alındıkları andan itibaren avukat yardımından yararlanma haklarının olduğu öngörülmektedir. Ancak ceza muhakemesi kurallarını değişiklik getiren 18 Kasım 1992 tarih ve 3842 sayılı kanunun 31. maddesi gereğince yukarıda anılan hükümler, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanına giren bir suçtan suçlanan kişilere uygulanmamalıdır. (*Salduz/Türkiye* [BD], No. 36391/02, §§ 28-31, 27 Kasım 2008).

34. 22 Haziran 1999 tarihli 4390 sayılı Kanundan önce, 2845 sayılı Kanunun 5. maddesinde, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapan hâkimlerden birisinin askeri hâkim olması gerektiği öngörülmekteydi. 4390 sayılı Kanun yürürlüğe girmesiyle birlikte Devlet Güvenlik Mahkemelerinde hiçbir askeri hâkim görev yapmamıştır ve en son 16 Haziran 2004 tarihli ve 5190 sayılı Kanunla söz konusu mahkemeler kapatılmıştır. (*Öcalan/Türkiye* [BD], No. 46221/99, §§ 52-54, AİHM 2005-IV).

35. Gözaltı sırasında baskı altında elde edilen ifadelerin kullanılmasıyla ilgili iç hukuk, özellikle *Örs ve diğerleri/Türkiye* (No. 46213/99, § 31, 20 Haziran 2006), *Göçmen/Türkiye* (No. 72000/01, §§ 42 ve 43, 17 Ekim

2006) ve *Söylemez/Türkiye* (No. 46661/99, § 89, 21 Eylül 2006) kararlarında açıklanmaktadır.

36. Türk Ceza Hukukunun içtihadî ilkelerinden şüphelin sorgulanmasının, şüphelinin yararlanması gereken bir savunma vasıtası olduğu ve aleyhte deliller toplanmasına yönelik bir tedbir olmadığı anlaşılmaktadır. *Kolu/Türkiye*, No. 35811/97, § 44, 2 Ağustos 2005. Şayet bu şekilde elde edilen beyanlar hâkim tarafından bir davayla ilgili maddi gerçeğin değerlendirmesinde kullanılacaksa, şiddete başvurularda zorla alınan her ifadenin, herhangi bir kanıt değeri taşımayacağından bu beyanların her ne olursa olsun rızayla verilmiş olmaları gerekir. Mülga Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 247. maddesine ilişkin Yargıtay İçtihadına göre, kolluk veya savcılıktaki ikrarı içeren ifade tutanağının suçlayıcı bir delil teşkil etmesi için bu ikrarın hâkim huzurunda da yapılması gerekir. Hatta böyle bir tutanağın delil olarak duruşmada okunması yasaklanmıştır ve bu nedenle de hükme esas alınamazlar. Ayrıca duruşmada tekrar edilen ikrar tek başına belirleyici bir delil yerine geçemez: Duruşmadaki ikrarın, başkaca yan kanıtlarla desteklenmesi gerekir (*Kolu/Türkiye*, No. 35811/97, § 44, 2 Ağustos 2005).

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

1. Başvuran gözaltında kaldığı sırada kötü muamelelere maruz kaldığını iddia etmektedir. Başvuran Sözleşme'nin 3. maddesini ileri sürmektedir. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

2. Mahkeme, başvuranın gözaltı sırasında maruz kaldığı kötü muamele iddialarıyla ilgili olarak Cumhuriyet savcısına şikâyetle bulunduğunu tespit

etmiştir. Cumhuriyet savcısı 24 Ekim 1995 tarihinde, kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Başvuran ulusal iç hukuk uyarınca söz konusu karara itiraz etmemiştir. (bk. diğer birçok karar arasında, *Saraç/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 35841/97, 2 Eylül 2004 ve *Kaya/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 5168/05, 14 Haziran 2011).

39. Dolayısıyla bu şikâyet, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmesi gerekmektedir.

II. SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN 1 VE 3. FIKRALARININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

40. Başvuran, 12 Eylül 1994 tarihinden 4 Ekim 1994 tarihine kadar devam eden gözaltı süresince kendisine avukata erişim hakkı tanınmamasından şikâyet etmektedir. Başvuran ayrıca, gözaltı sırasında maruz kaldığı kötü muamelelerin ardından alınan ifadesine dayanılarak mahkûm edildiğini iddia ederek yargılamanın adil olmamasından şikâyet etmektedir. Başvuran Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ve 3. fıkrasının c) bendini ileri sürmektedir. Bu hükümler uyarınca:

“1. Herkes, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından, (...) davasının hakkaniyete uygun olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

A. Kabul Edilebilirlik

41. Mahkeme, bu şikâyetlerin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi

bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit ederek, şikâyetlerin kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Gözaltı Sırasında Avukatın Hazır Bulunmaması Hakkında

42. Hükümet, gözaltı sırasında avukatın hazır bulunmamasına ilişkin Mahkeme'nin yerleşik içtihadını dikkate aldığını belirtmektedir.

43. Mahkeme, başvuranın yaptığı şikâyete benzer bir şikâyet hakkında daha önce karar verme fırsatının olduğunu ve ilgili başvuranın gözaltında sırasında avukat yardımından yararlanamaması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar verdiğini hatırlatmaktadır. (*Salduz/Türkiye* [BD], No. 36391/02, §§ 45-63, 27 Kasım 2008). Somut olayı *Salduz* kararında (yukarıda anılan, §§ 50-55) açıklanan ilkeler ışığında inceleyen ve Hükümetin bu bağlamda Mahkeme'nin artık yerleşik hal almış içtihadını söz konusu etmediği dikkate alındığında Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

2. Baskı Altında Yapıldığı İddia Edilen İkrarın Kullanılması Hakkında

44. Başvuran iddialarında ısrar etmektedir.

45. Hükümet başvurana karşı baskı uygulanmadığını ileri sürmektedir.

46. Mahkeme, içtihadında düzenlenen genel ilkelere, özellikle de Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı bir şekilde elde edilen delil unsurlarının ceza yargılaması kapsamında kullanılmasıyla ilgili *Jalloh/Almanya* kararındaki ([BD], No. 54810/00, §§ 94-102, AİHM 2006-IX) ilkelere atıfta bulunmaktadır.

47. Mahkeme ayrıca, başvuranın yaptığı şikâyete benzer bir şikâyeti daha önce incelediğini ve gözaltında bulunan bir kişinin, baskı altında ve müdafinin yardımından yararlanmadan alınan ifadesinin kullanılması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar verdiğini hatırlatmaktadır. (*Kolu*, yukarıda

anılan, §§ 58-59, *Örs ve diğerleri*, yukarıda anılan, §§ 53 ve 55 ve *Özcan Çolak/Türkiye*, No. 30235/03, §§ 43-44, 6 Ekim 2009).

48. Mahkeme somut olayda, başvuranın yakalandığını ve 12 Eylül 1994 tarihinden 4 Ekim 1994 tarihine kadar gözaltında tutulduğunu tespit etmektedir. Bu süre zarfında, başvuranın polis ve Cumhuriyet savcısı tarafından ifadesi alınmıştır. Başvuran olay anının yeniden canlandırması işlemine de katılmıştır. Mahkeme, söz konusu çeşitli işlemler ve dinlemeler esnasında başvuranın avukat yardımından yararlanmadığını tespit etmektedir. Başvuran bu sırada kendini suçlayıcı beyanda bulunmuştur. Akabinde Mahkeme, başvuranın henüz avukat yardımından yararlanmadığı 4 Ekim 1994 tarihinde, tutuklanmasına karar veren Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimi tarafından ifadesinin alındığını kaydetmektedir. Başvuran söz konusu hâkim önünde, ifadesinin baskı altında alındığını ileri sürerek hakkındaki suçlamaları kabul etmemiştir.

49. Mahkeme bu bağlamda, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında bir şikâyet yapılmamasının Sözleşme'nin 6. maddesi çerçevesinde açıklanan koşulları göz önünde bulundurmasına engel teşkil etmediğini hatırlatmaktadır (*Kolu*, yukarıda anılan, § 54). Böylece Mahkeme, başvuranın yargılama süreci boyunca kendisine isnat edilen fiil ve suçlara birçok kez itiraz ettiğini, özellikle de Ağır Ceza Mahkemesine sunduğu savunmada ve Yargıtay'a sunulan ek savunma dilekçesinde itiraz ettiğini tespit etmiştir. Başvuran birçok kez ifadesinin, maruz kaldığı kötü muamelelerin ardından, müdafî hazır bulunmaksızın gözaltı sırasında alındığını tekrarlamıştır. Öte yandan başvuran olay ve olguları tutarlı ve ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır (*Özcan Çolak*, yukarıda anılan, § 47).

50. Ancak Mahkeme, başvuranın Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi ve Yargıtay önünde ihtilafli ifadenin baskı altında alındığını ileri sürmesine rağmen, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesinin başvuranın mahkûm edilmesinde söz konusu beyanı suçlayıcı delil olarak kullandığını (yukarıda 30. paragraf) kaydetmektedir. Öte yandan, polise veya savcılığa yapılan ikrarın suçlayıcı delil teşkil edemeyeceğine ve bu ikrarların hâkim önünde de tekrar edilmesi gerektiğine dair Yargıtay içtihadına rağmen, Yargıtay bu eksikliğe çözüm getirmemiştir. (*Özcan Çolak*, yukarıda anılan, § 48).

Böylece ulusal yetkililer, başvuranın suçlamaları baskılı bir ortamda kabul edip etmediğinin aydınlatılması konusunda kendilerini muaf tutmuşlardır. (*Örs ve diğerleri*, yukarıda anılan, § 58). Hükümet de bu konuya açıklama getirmemiştir.

51. Bu nedenle Mahkeme, başvurana somut olayda sunulan usulî güvencelerin, müdafî hazır bulunmaksızın, baskı altında alındığı iddia edilen ve kendini suçlamama hakkını ihlal edici ikrarların kullanılması konusunda önleyici bir rol oynamadığını tespit etmektedir (*Kolu*, yukarıda anılan, § 63 ve *Örs ve diğerleri*, yukarıda anılan § 61).

52. Dolayısıyla Mahkeme Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine karar vermektedir.

C. Diğer Şikâyetler Hakkında

53. Başvuran, kendisini yargılayan Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülen davanın bir bölümünde askeri bir hâkimin görev alması nedeniyle davasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından görülmediğini iddia etmektedir.

54. Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendine ilişkin tespitini göz önünde bulundurarak (yukarıda 42 ve 51. paragraflar), başvuranın somut davada Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrasının d) bendi çerçevesinde yaptığı diğer şikâyetler hakkında ayrıca karar verme yetkisi bulunmadığı kanaatindedir (bk. diğer kararlar arasında, *Sadak ve diğerleri/Türkiye (No. 1)*, No. 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96, § 73, AIHM 2001-VIII, *Ünsal/Türkiye*, No. 24632/02, § 33, 20 Şubat 2007, *Özcan Çolak*, yukarıda anılan, § 48 ve *İzgi/Türkiye*, No. 44861/04, § 47, 15 Kasım 2011 ve bu kararlardaki atıflar)

II. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

55. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Şayet Mahkeme, işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Taraf’ın iç hukuku, bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

56. Başvuran manevi tazminat olarak herhangi bir rakam belirtmemiştir. Başvuran Mahkeme’nin belirleyeceği, adil bir miktar talep etmektedir. (*Maestri/İtalya* [BD], No. 39748/98, § 48, AİHM 2004-I ve *Y.Y./Türkiye*, No. 14793/08, § 129, AİHM 2015 (Özetler)).

57. Hükümet, başvuranın hiçbir şekilde manevi tazminat ya da masraf ve giderler kapsamındaki taleplerini Sözleşme İçtüzüğü’nün 60. maddesinin 1-3. fıkraları uyarınca gerekçelendirmemesi nedeniyle başvurana manevi tazminat ya da masraf ve giderler kapsamında adil bir tazmin verilmesine yer olmadığı kanaatindedir.

58. Mahkeme, gözaltı sırasında müdafinin hazır bulunmaması ve başvuranın mahkûm edilmesine dayanak oluşturan söz konusu süreçte elde edildiği iddia edilen ikrarların kullanılması nedeniyle Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Dolayısıyla Mahkeme, başvurana hakkaniyete uygun olarak manevi tazminat kapsamında 2.500 avro (EUR) ödenmesi gerektiği kanaatindedir.

Mahkeme, artık Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 311. maddesinin 1. fıkrasının f) bendinin, Mahkeme’nin ihlal tespitinde bulunup nihai kararını açıklamasının ardından bir yıl içinde iç hukukta yargılamanın yenilenmesini isteyebilme imkânı sunduğunu hatırlatmaktadır. (bk. diğer kararlar arasında, *Gençel/Türkiye*, No 53431/99, § 27, 23 Ekim 2003, *Salduz/Türkiye* [BD], No. 36391/02, § 72, AİHM 2008 ve *Gökbulut/Türkiye*, No. 7459/04, § 82, 29 Mart 2016).

B. Masraf ve Harcamalar

59. Başvuran bu bağlamda bir talepte bulunmamıştır.

C. Gecikme Faizi

60. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 3. fıkrası kapsamındaki şikâyetlerle ilgili olarak kabul edilebilir ve geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna;
2. Gözaltı sırasında müdafî hazır bulunmaması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine;
3. Gözaltı sırasında, baskı altında yapıldığı iddia edilen ikrarların kullanılması nedeniyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ve 3. fıkrasının c) bendinin ihlal edildiğine;
4. Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamındaki diğer şikâyetlerin incelenmesine yer olmadığına;
5. a) Davalı Devletin, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası gereğince, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde başvurana, her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat için 2.500 EUR (iki bin beş yüz avro) ödemesi gerektiğine;
b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar, bu miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
6. Adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine;

karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup; Mahkeme İçtüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. fıkraları uyarınca 24 Mayıs 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Julia Laffranque
Başkan

ABDULGAFUR BATMAZ / TÜRKİYE